РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на тема

представени за участие за присъждане на степен „доктор на науките „

в професионално направление професионално направление 3.7.

„Администрация и управление“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.,

Рецензент: проф. Албена христова Вуцова

3.8. Икономика; специалност «Икономика и управление по отрасли»

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на документи, постъпили за присъждане на научна степен „доктор на науките“ в професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, ВСУ „Черноризец Храбър” на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра „Администрация, управление и политически науки“ към факултет „Международна икономика и администрация“. Представените документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”.

1. **Актуалност и значимост на разработвания научен проблем**

В уводната част на дисертационния труд е поставен акцент на върху значимостта на съвременното управление на данъчните процедури и служби като част от публичната администрация,които гарантират приходи към бюджета; техния контрол и управление. Управлението на тези структури и от особена важност. Подчертано е също значението на адекватна обвързаност между селектирани инструменти и поведението на данъкоплатците . Познаването на факторите, влияещи върху поведението на данъкоплатците дават възможност за адекватно влияние на данъчните служби върху тях.

Научното и практическо значение на тази проблематика, определя избора на темата на дисертацията, нейната целева насоченост, съдържание, методите на изследване и основните научни и методологични резултати. Това ми дава основание да отбележа, че като цяло разработката е актуална.

Въз основа на пространния теоретичен анализ Ивона Пшихоцка разкрива изследователския проблем – Важността на фискалната политика в условия на пазарна икономика. Този проблем е дискутиран в много страни членки на Общността.

Обект на изследванията са субектите, контролирани в областта на данъчната политика от специализираните органи на данъчната администрация и система, функциониращи в Полша.

Предметът на изследванията определя задачите, които трябва да се изпълняват. Предмет на изследванията са използваните инструменти от финансовата инспекция, свързани с административните и организационно-управленските фактори, които влияят върху регулирането на данъчните задължения на данъкоплатците. В работата се анализират инструментите на финансовата инспекция и факторите, влияещи върху управлението на данъчните задължения на данъкоплатците.

Авторската теза произтича от убеждението на дисертанта, че държавата следва да създаде подходяща рамка за ефективна данъчна политика чрез административно – управленски способи

Обекта на изследване са определени субекти в областта на данъчната система, контролирани чрез административните структури на Полската данъчна система.

Основна на дисертацията е представянето на детерминантите, влияещи върху избягване на данъчното облагане от данъкоплатците, както и оценка на ефективността на действията на финансовите органи в полската данъчна система.

Допълнителна цел на дисертационният труд е:

1. Разширяването и систематизирането на знанията на тема главни инструменти в ръцете на финансовата инспекция, съдействащи за ограничаването на данъчното изчерпване.

2. Верификация на ефективността на влиянието на инструментите.

3. Анализиране на административните и организационни действия, които трябва да предприемат данъчните служби, за преодоляване на данъчно изчерпване.

4. Посочване на конкретни административни и организационни действия, които трябва да предприеме финансовият апарат, за да се стреми към ограничаване и ликвидиране на явленията на данъчно изчерпване.

За постигане на целта дисертанта е набелязал шест научно-изследователски задачи. Намирам, че техния подбор е адекватен на холистичния и системен подход, приети за методологична основана на дисертационната разработка. Част от изследователските задачи биха могли да се инкорпорират.

За решаването на задачите на изследването и постигането на целта се използва комплексна методика, която включва аналитични и специфични методи и подходи на изследване. Сред първите разпознаваме метода на анализ и синтез, моделиране, индукция и дедукция, и др. за подбор на задачите на изследването.

В изследователските процедури широко са използвани статистически методи и данни от научно-методически разработки по въпросите на мениджмънта на спортния бизнес и иновационно управление на процесите,.

Съществуващите рискове във функциониране на данъчната система, нейната ефективност, в корелация с ефективността на финансовите служби; реализация на данъчен контрол, стимули , които биха интервенирали позитивно данъчната система.. Изводите, които са направени, са свързани с необходимостта от функционирането на адекватна данъчната система в Полша; необходимостта от прилагане на различни подходи и стимули водещи до формиране на нов тип поведение на предприемачи и бизнес структури, таргетирано към регулярно заплащане на налози; прозрачна политика при формиране на бюджетна и данъчна политика.

Коректно е представена обосновка на избора на темата на дисертационният труд, която се базира на няколко обстоятелства: потвърдени хипотези в работата на база направения анализ; високо ниво на увреждане на данъчната система, което създава проблеми за некоректното й функциониране; необходимост от ефективното управление на идентифицирания риск; минимизиране на административните бариери и др.

Основни методологични инструменти: индукцията; аналитичен и синтетичен метод, , като се прилага хибридния подход - триангулация на

източниците на данни, както и теоретичната триангулация. Ползва се сравнителен анализ , функционален анализ, метод на изследване в динамична трактовка, статистически анализ.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Структурата и обема на дисертационния труд е обусловена от целта, задачите и логическата последователност на проведените изследвания. Дисертацията е изградена от увод (въведение), четири глави и заключение, приноси по българските стандарти от резултатите на изследването, списък на ползваната литература и приложения.

Основният текст е представен в 170 страници , съпътстван от 13 рисунки,10 таблици . Списъкът на използвана Кратки биографични данни за кандидата (преподавателски, научен и професионален опит във връзка с обявения конкурс).

Работата е представена четири основни раздела:

Първи раздел “Юридически конструкции за насърчаване на данъкоплатците за изпълнение на данъчното задължение“са представени явленията, засягащи данъчния риск, данъчната престъпност, както и данъчната празнота. Подчертава се, възможността от ограничаване на загубите на държавната хазна поради възникването на данъчен риск. Акцентира се многократно, че предишните действия на данъчните органи не винаги са били ефективни.

Втори на дисертационният труд „Ефективност на действията на финансовата инспекция в Полша“е посветена на ефективността на финансовите инспекции. Един от важните инструменти, ограничаващи данъчното изчерпване е натрупването на данни за данъкоплатците, за извършваните от тях различни форми на стопанска дейност. Финансовите учреждения събират и съхраняват данните, свързани с дейността на данъкоплатците с помощта на различни видове компютърни системи, бази данни, както и регистри.

Трети на дисертационният труд „Избор на субектите на данъчен контрол“ разглежда и анализира действията на данъчните служби, свързани с контрола върху стопанските субекти. Счита се , че по-голямо значение имат действията на данъчните органи в областта на данъчния контрол, за спазване на разпоредбите на закона и в частност гарантирането на ефективността им при изпълнение на

данъчните задължения. Това е и началният стадий както на данъчното поведение, така и на наказателно-финансови процедури.

Раздел четвърти на дисертационният труд „Уплътняване на данъчната система“ представя формите за насърчаване на данъкоплатеца за изпълнение на данъчните задължения. Държавата и нейните институции не създават приходи.. Във времеви лаг се променя не само възприятието на функциите на държавата, но и принципите, свързани с натрупването на приходи, съпроводени от системата на събиране на данъци в държавата.

Публикационна дейност на дисертанта е отразена коректна по отношение на библиографски изисквания. По отношение на обем Ивона Пшихоцка има 19 публикации ; 14 участия в конференции и е приложен списък на цитиранията. Като обща научна продукция представеното е относително приемливо. Бих препоръчала статиите да бъдат съпроводени с резюмета.

Авторефератът отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд. В него обаче има доста технически грешки и неподходяща фразеология , която създава впечатление за доза непрецизност.

3. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

В работата са посочени общо осем приноса, като не всички от тях носят белезите на научни приноси. Два от тях , обаче могат да бъдат идентифицирани до голяма степен като научни.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Кандидатът има съществен принос както в направените публикации, в голямата част от тях е водещ автори, така и в представения пакет от препоръки по отношение на съвременно действаща данъчна система. Изследването представлява определено принос за развитието на теорията, методологията и методическите положения в областта на икономика на знанието и и по специално данъчната политика.

5. Бележки и препоръки

Бих препоръчала да се прецизират текстовете на представените материали от технически грешки пропуски.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята **положителна/отрицателна** оценка и **препоръчам/не препоръчам** на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър ” да присъди на Ивона Пшихоцка на научна степен „доктор на науките“ по професионално направление 3.7.“Администрация и управление“

София 23.03. 2019 г. Рецензент: проф. Албена Вуцова